

УДК 504

І.М. СИНЯКЕВИЧ¹

ЕКОНОМІЧНІ, ЕКОЛОГІЧНІ ТА СОЦІАЛЬНІ ІМПЕРАТИВИ ЯК ІНСТРУМЕНТ ПОДОЛАННЯ ГЛОБАЛЬНИХ ЕКОЛОГІЧНИХ ЗАГРОЗ

Розглянуто основні екологічні, економічні та соціальні загрози, що постали перед земною цивілізацією у XXI ст. Теоретично обґрунтовано основні екологічні, економічні та соціальні імперативи розвитку земної цивілізації, дотримання яких дасть змогу подолати глобальні екологічні загрози.

До пріоритетних екологічних імперативів віднесено: збереження цілісності глобальної екологічної системи від деструктивного впливу природних та антропогенних чинників; збереження і збагачення біологічного і генетичного різноманіття; запровадження обмеження на використання природних ресурсів. До пріоритетних економічних імперативів віднесено: запровадити обмеження на виробництво матеріальних благ і надання послуг у випадках, коли воно становить екологічну загрозу; запровадити обмеження на споживання матеріальних благ і послуг у випадках, коли воно спричиняє екологічні загрози; встановити обмеження на приватну власність; забезпечити екологізацію економічних систем. До пріоритетних соціальних імперативів віднесено: забезпечити екологізацію соціальної політики; запровадити обмеження на чисельність населення окремих країн; забезпечити екологічно безпечне середовище для проживання.

Ключові слова: глобальні екологічні загрози; екологічна безпека; земна цивілізація; екологічні, економічні та соціальні пріоритетні імперативи

Глобальні екологічні загрози: екологічні, економічні, соціальні та духовні проблеми їх подолання. Екологічні, економічні та соціальні аспекти глобальних екологічних загроз розглянуто на численних міжнародних самітах, зокрема і в Бразилії в 2012 р. (Ріо+20). У наукових працях автора цієї роботи їх розглянуто в контексті деградації духовної сфери земної цивілізації [1-5].

Про серйозність глобальних екологічних загроз, що постали перед світом у XXI ст., свідчить підсумковий документ саміту Ріо+20 «Майбутнє, якого ми прагнемо» [6]. Зокрема, варто звернути увагу на такі аргументи цього міжнародного форуму ООН: «Ми підтверджуємо, що зміна клімату – це одна із найбільш серйозних проблем сучасності і висловлюємо глибоке занепокоєння з приводу того, що обсяг викидів парникових газів продовжує зростати в цілому світі. Ми глибоко занепокоєні тим, що всі країни, особливо країни, що розвиваються, можуть деградувати від наслідків зміни клімату і вже сьогодні спостерігається загострення пов'язаних з ними проблем, зокрема постійні і екстремальні погодні явища, підвищення рівня моря, ерозія берегів і закислення океану, які ще більше підривають продовольчу безпеку, і зусилля, спрямовані на усунення бідності і досягнення сталого розвитку. Тому ми підкреслюємо, що адаптація до змін клімату є однією із невідкладних і складних завдань, яку першочергово необхідно вирі-

шувати на глобальному рівні» [6, п. 190].

Член Римського клубу Гюнтер Пауль дійшов висновку, що світова спільнота «знаходиться в стані занепаду, суспільство знаходиться в глибокій кризі, про що свідчить статистика насильства, злочинності, тероризму, наркоманії, незаконної імміграції, відмова від освіти та надання неякісної освіти населенню» [7, с. 30].

Глобальні екологічні загрози настільки серйозні, що багато всесвітньо відомих вчених, які працюють у різних галузях науки, висловлюють сумніви щодо спроможності земної цивілізації їх подолати [8, 9]. Основна проблема, що постала на цьому шляху – це деградація духовної сфери. Зокрема, відомий популяційний генетик, лауреат премії імені Волтера Кіслера Спенсер Велз висловив таку думку: «Одна з великих проблем цього століття – повернути наш моральний компас у позитивному й стійкому напрямку, водночас даючи раду технологічному поступу в таких науках, як генетика і наслідки глобального потепління. Вона ж, мабуть, найважча для розв'язання, якщо взагалі піддається розв'язку з огляду на неймовірну кількість конкурентних інтерпретацій моральності» [9, с. 199].

Крістофер Флавін – Президент Інституту Всесвітнього спостереження стверджує, що боротьба за збереження і відновлення нашої Планети тільки що почалася. «Певна кількість маленьких битв була

¹ **СИНЯКЕВИЧ Ігор Макарович** – дійсний член Лісівничої академії наук України, віце-президент ЛАН України, Заслужений працівник освіти України, доктор економічних наук, професор. Національний лісотехнічний університет України, м. Львів, Україна. Тел: +38-032-237-88-05

виграна, – стверджує він, – але сама війна все ще програється» [8].

Якщо перед Міжнародною конференцією ООН з проблем довкілля, що відбулася в Ріо-де-Жанейро в 1992 р., світова еліта марила концепцією сталого розвитку, то через двадцять років після неї – розмаїттям поглядів, названих двома словами – «зеленою економікою». Я назвав би зеленою таку економічну діяльність, яка спирається на природно відновлювані природні ресурси, оскільки в процесі їх відтворення поглинаються парникові гази. Така економічна діяльність, якщо вона буде спиратися на розширене відтворення природно відновлюваних природних ресурсів, не спричинятиме дестабілізацію екологічних систем. Але не варто поширювати ілюзії щодо того, що «зелена економіка» та «синя економіка» можуть зіграти роль Ноевого Ковчега в спасінні земної цивілізації. На розбудову таких економік у людства не вистачить часу. Відповідно, потрібно шукати альтернативні шляхи вирішення проблеми.

З роками ситуація в світі не покращується, навпаки, вона стає дедалі загрозливішою. Давно назріла пора перейти від безплідних дискусій до конкретних дій, спрямованих на подолання глобальних екологічних загроз. Такі дії світової спільноти повинні розвиватися в двох напрямках: *короткотерміновому* (передбачає адміністративне регулювання використання ресурсів довкілля); *довготерміновому* (передбачає екологізацію суспільного розвитку земної цивілізації). Основна проблема, що постала на цьому шляху – це байдужість світової спільноти та її лідерів до проблем майбутніх поколінь, яка обтяжена споживацькою ментальністю та ожирінням населення, що проявляється на генетичному рівні.

Теоретичною концепцією подолання глобальних екологічних загроз повинна стати екологізація суспільного розвитку, яку теоретично обґрунтовано в багатьох наукових працях [1, 2, 4]. *Екологізацію суспільного розвитку розглядають як об'єктивний процес протидії глобальним екологічним загрозам*

в екологічній, економічній, соціальній і духовній сферах і трансформації споживацької природоруйнуючої ментальності людей у природооохоронну, а економічних інструментів – в інструменти екологічної політики. Екологізація суспільного розвитку передбачає обмеження антропогенної діяльності у випадках, коли вона стає фактором дестабілізації екологічних систем та зростання екологічних загроз. Вона, насамперед, повинна охопити науку і освіту [1, с. 220-221].

Стратегія екологізації суспільного розвитку передбачає пріоритет за екологічними і соціальними функціями глобальних екологічних систем та екологічними критеріями оцінювання їх суспільної цінності, стану відтворення і використання. Оскільки екологічні критерії визначають здоров'я окремих екосистем у глобальному вимірі, то їх варто вважати пріоритетними відносно економічних також у процесі оцінювання локальних проектів відтворення, охорони і використання окремих компонентів природних ресурсів. Чим масштабніші проекти, тим вагомішими стають екологічні критерії оцінювання.

Що стосується лісових екосистем, то екологізація лісокористування до кінця ХХІ ст. призведе до трансформації рубань головного користування в рубання підтримки екологічних і соціальних функцій лісу, а використання ресурсів деревного походження – у процес використання їх як відходів лісокористування.

Економічні, екологічні, соціальні та духовні імперативи природокористування. Для того, щоб стабілізувати екологічні системи, необхідно антропогенну діяльність здійснювати в рамках економічних, екологічних, соціальних і духовних імперативів (табл. 1, 2). Варто погодитися також з тим, що рішучі дії, спрямовані на подолання глобальних екологічних загроз, потрібні навіть за умови, коли такі загрози незначні або сподівання на їх усунення майже безнадійні, оскільки надто великий ризик очікування.

Таблиця 1

**Імперативи до екологічної, економічної, соціальної та духовної сфер
(у контексті подолання глобальних екологічних загроз)**

Сфера земної цивілі- зації	Імперативи, спрямовані на подолання глобальних екологічних загроз
1	2
1. Екологічна	1.1. Збереження цілісності глобальної екологічної системи від деструктивного впливу природних і антропогенних чинників. 1.2. Збереження і збагачення біологічного і генетичного різноманіття. 1.3. Запровадження обмеження на використання природних ресурсів. 1.4. Запровадження обмеження на відтворення природних ресурсів у випадках, коли воно становить загрозу розвитку земної цивілізації. 1.5. Збереження екологічної спадщини. 1.6. Імперативи до екологічної сфери повинні мати пріоритет над імперативами, що пред'являються до інших сфер земної цивілізації.

1	2
2. Економічна	2.1. Запровадити обмеження на виробництво матеріальних благ і надання послуг у випадках, коли воно становить екологічну загрозу. 2.2. Запровадити обмеження на споживання матеріальних благ і послуг, у випадках, коли воно спричиняє екологічні загрози. 2.3. Встановити обмеження на приватну власність. 2.4. Встановити обмеження на утворення і зберігання відходів виробництва і споживання. 2.5. Використовувати для виробничих потреб і споживання лише економічно доступні природні ресурси. 2.6. Забезпечити екологізацію економічних систем. 2.7. В економічній діяльності дотримуватися суспільно визнаних принципів екологічної політики. 2.8. В економічній політиці сприяти творенню замкнутих регіональних економічних систем. 2.9. Принципи функціонування економічних систем не повинні суперечити імперативам, що пред'являються до економічної сфери. 2.10. Імперативи щодо економічної сфери повинні спиратися на імперативи щодо соціальної і духовної сфер, а останні – на імперативи щодо екологічної сфери. 2.11. У процесі економічної діяльності враховувати закони екології.
3. Соціальна	3.1. Забезпечити екологізацію соціальної політики. 3.2. Встановити обмеження на зростання чисельності населення окремих держав. 3.3. Встановити обмеження на споживання матеріальних благ у соціальній сфері. 3.4. Забезпечити екологічно безпечне середовище для проживання.
4. Духовна	4.1. Забезпечити екологізацію освіти і науки. 4.2. Встановити обмеження на розповсюдження інформації, що становить екологічну загрозу. 4.3. Імперативи до духовної сфери не повинні суперечити імперативам до екологічної сфери.

«Мабуть, перший крок, який потрібно зробити, – це зупинити виробництво та споживання тих речей, без яких ми можемо обійтись і які утворюють відходи, особливо ті, що є токсичними для нас, і всіх живих істот на планеті» (цей імператив запропонував член Римського клубу Гюнтер Пауль [7, с. 7]). Подібні думки щодо обмеження виробництва і споживання теоретично обґрунтовані в багатьох наукових працях [1, 4, 10-12], зокрема і в наукових працях автора. Цю проблему доцільно розглядати в більш широкому економічному, екологічному і соціальному контексті, який виходить за рамки цієї роботи.

Економічна, екологічна та соціальна діяльність не повинна порушувати екологічної стійкості глобальних екологічних систем і не призводити до глобальних екологічних загроз та небажаних генетичних змін у живих організмах. У ширшому контексті (у рамках концепції про «синю» економіку) Гюнтер Пауль переконаний в тому, що принципи економіки повинні спиратися на принципи громади, а принципи громади – на принципи екосистем [1, с. 264].

Таблиця 2

Пріоритетні імперативи до екологічної, економічної, соціальної та духовної сфер

Сфера земної цивілізації	Пріоритетні імперативи (їх номери і назви представлено в табл. 1)
1. Екологічна	1.1-1.3
2. Економічна	2.1-2.3, 2.6
3. Соціальна	3.1, 3.2, 3.4
4. Духовна	4.1

Збалансування інтересів теперішнього і майбутнього поколінь Герман Дейлі пропонує здійснювати за таким принципом: «Можливо, більш дискримінаційним, хоч і менш математичним, буде таке формування принципу балансування сьогодення майбутнього: основні потреби сьогодення завжди повинні мати пріоритет над екстравагантною розкішшю сьогодення» [10, с. 42].

Економічна сфера земної цивілізації тісно інтегрована з екологічною, соціальною та духовною [1-5]. Її розвиток повинен відбуватися під гаслом – від духовного зростання до створення стійких екологічних систем та забезпечення екологічно безпечного добробуту громадян.

На узбіччі лісу зеленої зони міста Трускавця лісівники виставили аншлаґ з надписом: «В ліс потрібно входити, немов у храм». У минулому так і було, бо мовили русичі (праукраїнці): «Дуби – то Боги наші». І перебували вони в лісі, немов у храмі, бо поруч з ними стояли їхні Боги. Таким чином зберігали наші пращури духовну сталість, а, відповідно, і екологічну та економічну. Шанувати духовні підвалини далеких, минулих поколінь – це наш синівський обов'язок.

Подолання глобальних екологічних проблем можливе за умови реалізації ефективної екологічної політики на міжнародному, національному, регіональному та локальному рівнях. Усунути глобальні екологічні загрози, що насуваються на земну цивілізацію, можна лише разом – зусиллями всієї світової спільноти. Екологічна політика повинна спиратися на ефективну систему інструментів та високодуховних суб'єктів екологічної політики, які повною мірою усвідомлюють відповідальність за майбутнє земної цивілізації [1, 3]. Така екологічна політика

бачиться *короткотерміновою* (розрахованою на швидке подолання глобальних екологічних загроз), *антикризовою* (спроможною подолати екологічну кризу на міжнародному, національному і регіональному рівнях) і *солідарною* (побудованою на солідарності бідних і заможних громадян) [13].

Подолання глобальних екологічних, економічних та соціальних загроз можливе за умови ефективної міжнародної, національної та регіональної політики, яка би сприяла творенню ефективних замкнених економічних систем. Кіотські домовленості (1997) засвідчили неспроможність сучасної світової економічної системи ринковими інструментами подолати глобальні екологічні виклики, які постали перед землею цивілізацією в XXI ст. Вони підтвердили вирішальне значення екологічної, економічної і соціальної політики у подоланні екологічної та економічної криз. Зросла роль обов'язкових інструментів в її подоланні (зокрема лімітів на використання природних ресурсів та забруднення довкілля, екологічних стандартів та дозволів на діяльність у сфері природокористування).

З огляду на те, що транспортні засоби стали основним чинником забруднення атмосферного повітря і світового океану, постала об'єктивна необхідність творення регіональних замкнених економічних систем з метою мінімізації транспортних потоків, а відповідно, і шкідливих викидів у навколишнє природне середовище. Творенню замкнених регіональних економічних систем буде сприяти зростання тарифів на послуги транспорту, оскільки на міжнародних ринках спостерігається динамічне зростання цін на нафту та газ.

У замкнених регіональних економічних системах під особливою опікою національних владних структур повинні знаходитися землі сільськогосподарського призначення. В Україні такі землі є неосіченим національним багатством українського народу. Вони не повинні стати товаром (предметом купівлі-продажу) або бути передані під заставу.

В умовах нестабільності клімату та послаблення стійкості екологічних систем будуть динамічно зростати ціни на продовольчі товари, а відповідно, і землі сільськогосподарського призначення. Відповідно, землі сільськогосподарського призначення з плином часу будуть ставати дедалі ціннішим товаром (майном), який буде в центрі уваги злочинного світу і деструктивних політичних сил. Уже зараз деякі країни намагаються в законному порядку або за допомогою тіньових схем викуповувати землі сільськогосподарського призначення інших держав.

Основною проблемою світової економіки є забезпечення сталого екологічного збалансованого розвитку, тобто такого розвитку, який би забезпечував соціальні та духовні потреби сучасних (теперішніх поколінь) і не ставив під загрозу потреби майбутніх поколінь. У теоретичному плані такий розвиток можливий лише тоді, коли світова економіка буде розвиватися, головним чином, на базі природно відновлюваних ресурсів в обсягах, що не деградуватимуть екологічні системи Землі, а чисельність населення буде такою, що не деградуватиме навко-

лишнє природне середовище і задовольнятиме свої матеріальні і духовні потреби в рамках тих благ, які продукує економіка. *Тобто необхідно досягти збалансованості між чисельністю населення, природним потенціалом і економікою.* Наразі такої збалансованості світова економіка не досягла. На сьогодні стан економічної, екологічної, соціальної і духовної сфери світової спільноти значно гірший ніж той, що був у 1992 році.

Успішний розвиток економічних систем пов'язаний зі збереженням національних культур. Збереження національних культур і їх розвиток є настільки важливим для успішного розвитку економічних систем, як і збереження біологічного і генетичного різноманіття для творення стійких екологічних систем. Глобалізаційні процеси лише тоді мають сенс, коли їх розвиток сприяє зміцненню національних культур. Світова спільнота повинна піклуватися про відновлення, збереження і розвиток національних культур такою ж мірою, як і про збереження і розвиток біологічного та генетичного різноманіття.

Сучасні глобалізаційні процеси стали динамічними руйнівниками національних культур духовної спадщини світової спільноти. На жаль, дотепер немає глибокого усвідомлення цієї глобальної загрози, яка за своїми наслідками не менш загрозлива, як і дестабілізація екологічних і економічних систем. Вона, напевно, є більш загрозливою, оскільки є не настільки очевидною. Змінити ментальність населення світу значно складніше в позитивному руслі, ніж подолати нестійкість екологічних і економічних систем.

Руйнація національних культур призведе до масового одেбілювання населення – до творення біороботів (генетично модифікованих людей). Цей процес може динамічно розвиватися під впливом генної інженерії. Він може стати дуже спокусливим для міжнародного злочинного світу через глобальну екологічну, економічну, соціальну і духовну кризу.

Безумовно, можна очікувати на те, що Творець світу втрутиться в генетичну програму розвитку земної цивілізації, але, мабуть, важливіше нам самим глибоко усвідомити те, що таке корегування не є безболісним. Вибір за нами – людьми.

Висновки. У XXI ст. світова спільнота продовжує марити сподіваннями щодо сталого розвитку світової економіки, незважаючи на те, що вони в умовах ринкової економіки є нездійсненними, оскільки екологічні збитки світової спільноти перевищують доходи від економічної діяльності. Світова спільнота стала екологічним боржником. Відповідно, спочатку потрібно усунути глобальні екологічні загрози і лишень після цього можна думати про сталий екологічно збалансований розвиток світової економіки.

Екологізація суспільного розвитку в XXI ст. стала об'єктивною необхідністю. Вона повинна охопити екологічну, економічну, соціальну і духовну сфери земної цивілізації (передусім науку і освіту) і змінити споживацьку ментальність населення на природоошадну. В короткий проміжок часу необ-

хідно перебудувати світову економіку та технологічні процеси на засадах «синьої» і «зеленої» економіки [6, 7].

Для нас, землян, дуже корисними є поради великої Ванги. З плином часу вони займуть належне місце у суспільному житті. Її духовна спадщина потребує тривалого глибокого вивчення та осмислення. Т.Г. Шубіна писала про неї: «Ванга не раз підкреслювала, що ніхто не має права прожити на Землі беззмислове непотрібне життя. Спалити, розтратити його в дрібних клопотах і мінливих дряггах – одне із найбільш страхотливих злочинів перед Космічним Розумом, причетному до зародження нашої цивілізації, що безперервно спостерігає за її розвитком» [14, с. 40]. Насамперед, ця порада стосується нас – працівників сфери науки і освіти, бо екологізація суспільного розвитку, науки і освіти, що спрямована на подолання глобальних екологічних загроз, вимагає великої, передусім, високоінтелектуальної праці, спроможної змінити ментальність світової спільноти на краще.

Вирішення глобальних екологічних проблем довілля на голубій планеті Земля криється в тісному духовному єднанні земної цивілізації з Ноосферою і Космічним Розумом. Єднання духовної спадщини минулих, сучасних і майбутніх поколінь земної цивілізації дасть змогу подолати загрози, що постали у ХХІ ст. в усіх сферах суспільного буття.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Сіякевич І. Екологічна політика: моногр. / Сіякевич І. – Львів: ЗУКЦ, 2011. – 332 с.
2. Лісова політика: теорія і практика : моногр. / [Сіякевич І.М., Соловій І.П., Врублевська О.В., та ін.]; за наук. ред. проф. І.М. Сіякевича. – Львів: Піраміда, – 612 с.
3. Сіякевич І. Інструменти екополітики: теорія і практика: моногр. / Сіякевич І. – Львів: ЗУКЦ, 2003. – 188 с.
4. Сіякевич І. Стратегія подолання глобальних екологічних загроз / І. Сіякевич // Економіка України. – 2010. – №12. – С. 69-77.
5. Сіякевич І. Економіка і духовні цінності: уроки історії / І. Сіякевич // Київська церква. – 1999. – №6. – С. 84-86.
6. Будущее, которого мы хотим: Итоговый документ Конференции Рио+20 [Электронный ресурс] / Конференция Объединенных Наций по устойчивому развитию, 20-22 июля 2012 г., Рио-де-Жанейро, Бразилия. – Режим доступа: <https://rio20.files/a-conf.216-1-1-russian.pdf.pdf>.
7. Гюнтер П. Сія економіка: 10 років, 100 інновацій, 100 мільйонів робочих місць: Доповідь Римського клубу / П. Гюнтер. – RRF: Rick Reduction Foundation, 2012. – 320 с.
8. Флавін К. Вступне слово. Стан світу 2002 / Флавін К. – К.: Інтелсфера, 2002. – С. 23-26.
9. Велз С. Посіви Пандори. Небачена ціна цивілізації / Велз С. – К.: Ніка-Центр, 2011. – 240 с.

10. Дейлі Г. Поза зростанням. Економічна теорія сталого розвитку / Дейлі Г. – К.: Інтелсфера, 2000. – 312 с.

11. Оскольський В. Рациональне природокористування – важлива умова ноосферного розвитку України / В. Оскольський // Економіка України. – 2011. – №11. – с.1-13.

12. Радьо Т.В. Динаміка Землі та глобальні екологічні проблеми / Радьо Т.В. – К.: Основа, 2003. – 256 с.

13. Сіякевич І.М. Экономические проблемы преодоления глобальных экологических угроз / И.М. Сіякевич // Экологические конфликты в современной системе природопользования. – Сумы: Университетская книга, 2010. – с. 118-128.

14. Шубина Т.Г. Тайны ясновидения великой Ванги / Шубина Т.Г. – Минск: Современный литератор, 1998. – 512 с.

15. Екологізація лісокористування в контексті подолання глобальних екологічних загроз : моногр. / [Сіякевич І.М., Дейнека А.М., Головка А.А. та ін.]; за наук. редакцією проф. І.М. Сіякевича. – Львів: Камула, 2014. – 592 с.

І.М. Сіякевич

ЭКОНОМИЧЕСКИЕ, ЭКОЛОГИЧЕСКИЕ И СОЦИАЛЬНЫЕ ИМПЕРАТИВЫ КАК ИНСТРУМЕНТ ПРЕОДОЛЕНИЯ ГЛОБАЛЬНЫХ ЭКОЛОГИЧЕСКИХ УГРОЗ

Рассмотрены основные экологические, экономические и социальные угрозы, с которыми столкнулась земная цивилизация в ХХІ веке. Теоретически обоснованы основные экологические, экономические и социальные императивы развития земной цивилизации, соблюдение которых позволяет преодолеть глобальные экологические угрозы. К приоритетным экономическим императивам отнесены такие: сохранение в целостности глобальной экологической системы от разрушительного воздействия естественных и антропогенных факторов; сохранение и обогащение биологического и генетического разнообразия; внедрение ограничений на использование природных ресурсов. К приоритетным экономическим императивам отнесены: установление ограничений на производство материальных благ и оказание услуг в случаях, когда оно таит экологическую угрозу; установит ограничение на потребление материальных благ и услуг в случаях, когда оно вызывает экологические угрозы; установить ограничения на частную собственность; обеспечить экологизацию экономических систем. К приоритетным социальным императивам отнесены такие: обеспечить экологизацию социальной политики; установить ограничения на численность населения отдельных стран; обеспечить экологически безопасную среду для проживания.

Ключевые слова: глобальные экологические угрозы; экологическая безопасность; земная цивилизация; экологические, экономические и социальные приоритетные императивы

I. Synyakevych

ECONOMIC, ENVIRONMENTAL AND SOCIAL IMPERATIVES AS AN INSTRUMENT FOR OVERCOMING GLOBAL ENVIRONMENTAL THREATS

In the article we consider the main ecological, economic and social threats that have arisen before the Earth civilization in the XXI century. There are presented theoretically justified the main ecological, economic and social imperatives of development of the Earth civilization in the XXI century to abide which allows overcoming of ecological threats.

Priority ecological imperatives include: preservation of integrity of global ecological system from destructive impact of nature and anthropogenic factors; preservation and increasing of biological and genetic diversity; implementation of limitation for use of nature resources; implementation of limitation for regeneration of nature resources in the cases this threatens development of the Earth civilization; preservation of ecological heritage; imperatives to ecological sphere must be priority in regard to imperatives to other spheres of the Earth civilization.

Economic imperatives: to limit production of material values and services in the case they have ecological threat; to limit consumption of material values and services in the case they cause ecological threat; to limit private property; to limit creation and preservation of production and consumption wastes; to use only economically accessible waste; to provide greening of economic systems; in economic activity

to comply with publicly recognized principles of ecological policy; in economic policy to promote creation of closed regional economic systems; principles of economic systems performance must not contradict to imperatives of economic sphere; imperatives in regard to economic sphere must base on imperatives in regard to social and cultural spheres and last ones must base on imperatives in regard to ecological sphere; in the process of economic activity ecological laws have been taken into account.

To priority social imperatives we attributed: greening of social policy; limiting increasing of population in some countries; limiting consumption of material values in social sphere; providing ecologically safe environment for residence.

Cultural imperatives: to provide greening of science and education; to limit distribution of information that has ecological threat; imperatives in regard to cultural sphere must not contradict with imperatives in regard to ecological sphere.

Overcoming of global ecological, economic and social threats is possible only subject to effective international, national and regional policy, which could promote creation of effective closed economic systems. Kyoto agreements (1997) show us inability of modern world economic system by market instruments to overcome global ecological challenges that have arisen before the Earth civilization in the XXI century. They confirmed key role of ecological, economic and social policy in overcoming of ecological and economic crisis.

Key words: global ecological threats; ecological safety; Earth civilization ecological, economic and social imperatives; ecological policy